

ขาดก๊าซธรรมชาติแล้วไฟฟ้าต้องดับด้วยหรือ?

เมื่อไม่กี่วันที่ผ่านมา มีเรื่องที่ประชาชนในทุกสาขาอาชีพให้ความสนใจเป็นอย่างมาก นั่นก็คือเรื่องที่ว่าทางพม่าจะหยุดการส่งก๊าซธรรมชาติชั่วคราวระหว่างวันที่ 5-14 เม.ย. เนื่องจากต้องปิดซ่อมแทนผลิตก๊าซธรรมชาติ ซึ่งนำไปสู่การแถลงข่าวของรัฐมนตรีพลังงาน ว่า การขาดก๊าซธรรมชาติอาจทำให้เกิดปัญหาเรื่องการผลิตไฟฟ้าไม่พอกับความต้องการใช้ไฟฟ้าและได้ขอให้มีการประหยัดการใช้ไฟฟ้าโดยให้มีการลดการใช้ไฟฟ้าในช่วงเวลาที่มีการขาดก๊าซธรรมชาติ

เมื่อได้รับทราบข่าวดังกล่าว เราก็คงมีคำถามว่า การที่ประเทศพม่าจะหยุดการส่งก๊าซชั่วคราวมายังประเทศไทยจะมีผลกระทบถึงกับทำให้ไฟฟ้ายดับได้หรือ? ก่อนที่จะตอบคำถามนี้ ผู้เขียนอยากจะกล่าวถึงระบบการผลิตไฟฟ้าในภาพรวม ซึ่งจะสะท้อนถึงความมั่นคงในระบบผลิตไฟฟ้าในประเทศไทย การสร้างระบบผลิตไฟฟ้ามีพื้นฐานมาจากการคาดคะเนปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้าในระยะยาว ซึ่งการคาดคะเนปริมาณการใช้ไฟฟ้าจะนำไปสู่การวางแผนการผลิตไฟฟ้าในลักษณะที่จะทำให้เกิดต้นทุนการผลิตไฟฟ้าที่ต่ำที่สุด และเกิดความมั่นคงในระบบการผลิตไฟฟ้า

เมื่อมีระบบไฟฟ้าที่มั่นคงแล้ว ก็ต้องมีแผนการบริหารการผลิตไฟฟ้าตามมา ซึ่งผู้บริหารการผลิตไฟฟ้าทราบดีว่าในบางช่วงเวลา ระบบ

ผลิตจะต้องมีการระงับการผลิตไฟฟ้าในบางจุดเพื่อการซ่อมบำรุง ซึ่งเป็นเรื่องของระบบผลิตภายในประเทศ และไม่ได้เกี่ยวกับการส่งก๊าซธรรมชาติจากพม่า การหยุดการผลิตไฟฟ้าในบางจุดเพื่อการซ่อมบำรุง เป็นเหตุผลหนึ่งของการมีกำลังผลิตไฟฟ้าสำรอง นอกจากการระงับการผลิตไฟฟ้าในบางจุด ก็ยังต้องมีการเตรียมแผนไว้รองรับกรณีที่มีการขาดแคลนเชื้อเพลิงบางประเภทในบางช่วงเวลา เช่น ก๊าซธรรมชาติ ซึ่งโรงไฟฟ้าในระบบก็มีความยืดหยุ่นในการใช้เชื้อเพลิงที่ทดแทนกันได้ เช่น การใช้น้ำมันเตามาทดแทนก๊าซธรรมชาติ เป็นต้น

การหยุดการส่งก๊าซธรรมชาติจากพม่าก็เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งของเหตุการณ์ที่จะเกิดผลกระทบต่อการผลิตไฟฟ้า ซึ่งก็เป็นเหตุการณ์ที่ไม่ได้อยู่นอกเหนือความคาดหมาย ประเทศไทยได้มีการตกลงซื้อก๊าซธรรมชาติจากประเทศพม่ามาเป็นเวลาหลายปีแล้ว ซึ่งประเทศพม่าก็ย่อมต้องมีแผนการหยุดส่งก๊าซเพื่อการซ่อมบำรุงเป็นช่วงๆ เช่นเดียวกับการซ่อมบำรุงระบบผลิตไฟฟ้า และเป็นเรื่องที่ต้องแจ้งให้เราได้รับทราบล่วงหน้า คราวนี้ก็คงไม่ใช่ครั้งแรกที่มีการหยุดส่งก๊าซจากประเทศพม่าเพื่อการซ่อมบำรุง ในครั้งก่อนๆ ที่มีการงดส่งก๊าซ ทางกาไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย หรือ กฟผ. ก็เคยจัดการกับเรื่องการขาดแคลนก๊าซธรรมชาติมาแล้ว และก็ยังสามารถผลิตไฟฟ้าเพื่อสนองความต้องการใช้

ขาดก๊าซธรรมชาติแล้วไฟฟ้าต้องดับด้วยหรือ?

ไฟฟ้าดับ พูดีกอย่างก็คือ ไม่เคยมีเหตุการณ์ ไฟฟ้าดับเพราะการขาดแคลนก๊าซธรรมชาติ ถึงแม้ว่าจะมีเหตุการณ์บางอย่างที่อยู่เหนือความคาดหมาย เช่น อุบัติเหตุไฟไหม้ที่ทำให้โรงไฟฟ้าบางโรงต้องหยุดผลิตไฟฟ้าในบางช่วงเวลา ผู้บริหารระบบผลิตไฟฟ้าก็ยังสามารถจัดการกับเหตุการณ์ดังกล่าวได้

ในเมื่อการหยุดส่งก๊าซธรรมชาติจากประเทศพม่าไม่ได้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนอกเหนือความคาดหมาย ทำไมเราจึงไม่สามารถจัดการตามแผนการรองรับที่ได้เตรียมไว้แล้ว ผลกระทบจากการหยุดส่งก๊าซธรรมชาติชั่วคราว คงไม่ใช่การดับไฟฟ้าหรือต้องขอร้องให้มีการใช้ไฟฟ้าน้อยลง ถ้ามีการดำเนินการตามแผนที่มีอยู่แล้ว ผลกระทบที่หลีกเลี่ยงไม่ได้คือต้นทุนการผลิตไฟฟ้าที่สูงขึ้น เนื่องจาก กฟผ.ต้องใช้เชื้อเพลิงที่มีราคาแพงกว่ามาชดเชยก๊าซธรรมชาติ ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นจะทำให้ค่าไฟฟ้าสูงขึ้นจากการปรับค่าเอฟทีเพื่อให้อัตราค่าไฟฟ้าสะท้อนต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น การปฏิบัติตามแผนการรองรับการขาดก๊าซธรรมชาติน่าจะเป็นการบริหารภายในของ กฟผ. และถืออธิบายให้ประชาชนได้เข้าใจและรับทราบถึงเหตุผลในการที่ต้องเพิ่มค่าเอฟที

นอกจากการขาดก๊าซธรรมชาติชั่วคราว ก็ยังมีข้อสังเกตว่า ระบบการผลิตไฟฟ้าของเรามีการพึ่งพิงก๊าซธรรมชาติมากไปหรือไม่?

ดร. ธีระพงษ์ วิทิตเศรษฐ
 คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ
 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
www.econ.nida.ac.th

ผู้เขียนมีความเห็นว่า ส่วนผสมของเชื้อเพลิงควรจะเป็นส่วนผสมที่ทำต้นทุนการผลิตไฟฟ้าต่ำที่สุด ซึ่งจะรวมถึงการเลือกประเภทของโรงไฟฟ้าและเชื้อเพลิงที่จะใช้ จะเรียงลำดับตั้งแต่ต้นทุนต่ำที่สุดไปจนกระทั่งถึงต้นทุนที่สูงที่สุด ในขั้นตอนการวางแผนดังกล่าว กฟผ. ก็จะมีข้อจำกัดทางด้านของโรงไฟฟ้าบางประเภทที่ “สังคมไม่ต้องการ” เช่น โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ หรือโรงไฟฟ้าถ่านหิน เป็นต้น ถึงแม้จะมีต้นทุนการผลิตไฟฟ้าต่ำกว่าก็ตาม ทำให้ กฟผ.ต้องนำโรงไฟฟ้าบางประเภท เช่น โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ออกจากการวางแผนระบบการผลิต ประเภทของโรงไฟฟ้าและส่วนผสมของเชื้อเพลิงในระบบผลิตในปัจจุบันก็เป็นการสะท้อนความต้องการของสังคมส่วนหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันเรามีศักยภาพเพิ่มขึ้นในการใช้พลังงานหมุนเวียนมาผลิตไฟฟ้า ซึ่งจะสามารถลดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมจากการผลิตไฟฟ้าได้ด้วย เราน่าจะให้ความสนใจกับการที่จะเร่งให้มีการใช้เชื้อเพลิงดังกล่าวในการผลิตไฟฟ้า ■